

ÅBENT BREV

Nuuk, 26.05.2020

Naalakkersuisut

Att.: Minister for Udenrigsanliggender Ane Lone Bagger

Partierne i Inatsisartut

Udenrigsminister Jeppe Kofoed

Folketingets Grønlandsudvalg

Folketingets partier

Arktisk Ambassadør

Betragtninger, input og ønsker vedr. Kongerigets arktiske strategi 2021- 2030 – Inuit Circumpolar Council Grønland

Indledning

I forbindelse med udformningen af Kongerigets nye arktiske strategi, er det magtpåliggende for Inuit Circumpolar Council (ICC) at give bud på nogle centrale anbefalinger, og at sørge for at anbefalingerne bliver kendt i bredere kredse. Derfor har vi besluttet at skrive denne appel som et åbent brev.

Det er helt afgørende at der i udarbejdelsen af den nye fælles arktiske strategi, er en reel inddragelse og involvering af alle relevante instanser, organisationer og personer.

SDG som ramme

Det er meldt ud fra Grønlands Selvstyre, at de af De Forenede Nationer (FN) vedtagne fælles globale mål (SDG) vil udgøre en ramme for den fornyede arktiske strategi. ICC støtter denne tilgang og opfordrer til at alle mål adresseres og uddybes, både i et arktisk perspektiv og i forhold til Rigsfællesskabets fremtid. Samtidig skal vi også opfordre til at Arktis ses som et hele, som et sammenhængende øko-system og som et miljømæssigt særligt følsomt område, beboet af både oprindelige folk (fortrinsvis Inuit og Samer) og andre folkeslag.

United Nations Declaration on Indigenous Peoples rights – UNDRIP – bør indgå som en del af den ramme som Den Arktiske Strategi udformes i.

Oprindelige folks rettigheder – UNDRIP

Det er et bærende princip i de Forenede Nationers Deklaration om Oprindelige Folks rettigheder at princippet om "Uafhængig, Forudgående, Oplyst Samtykke" (FPIC) respekteres.

Dette gælder både med hensyn til selve processen med fornyelsen af Den Arktiske Strategi og med hensyn til politiske og andre beslutninger som vedrører og har konsekvenser for oprindelige folk.

Princippet er også relevant for folkeslag, som idag ikke defineres eller definerer sig selv som oprindelige folk. Princippet er at alle processer foregår under iagttagelse af udbredt demokrati og medbestemmelse.

Levevilkår i Arktis

ICC skal opfordre til at der i strategien rettes særligt fokus på levevilkårene for oprindelige folk i Arktis. Der har over de sidste årtier været gennemført analyser af levevilkårene, i projektet SLiCA (Survey of Living Conditions in the Arctic), som med al tydelighed viser, at levevilkårene gennemsnitligt er under acceptabelt niveau, og er langt under de gennemsnitlige vilkår som befolkningerne i de (sydlige) stater arktiske oprindelige folk lever i og hører under.

I betragtning af at medlemsstaterne i Arktisk Råd alle hører til i gruppen af de rigeste stater i verden, er det påfaldende at levevilkårene for arktiske oprindelige folk mange steder, er under acceptabelt niveau.

Arktisk Råd

Arktisk Råd er for arktis det vigtigste mellemstatslige og intergovernmentale organ. ICC mener at Arktisk Råd bør have større beføjelser og demokratiseres, således at forhold, som i den nuværende aftale ikke kan blive behandlet, bliver genovervejet og at de oprindelige folk i Arktis får reel medbestemmelse og medansvar for, hvordan arktis bliver regeret og brugt. Oprindelige folk bør være ligeværdige medlemmer af Arktisk Råd, med fuld tale- og stemmeret.

De-militarisering

ICC konstaterer med bekymring at staterne generelt er enige om at der er behov for en yderligere militarisering af arktis. Baggrunden synes at være frygten for mulig fjendtlig aktivitet fra specifikke lande, heriblandt Kina og Rusland, og intentioner om at underlægge sig f.eks. Grønland. Flere stater, bl.a. Danmark, har meddelt at ville investere i isenkram og andet for at styrke deres militære beredskab.

Desværre betyder det samtidigt, at den vigtigste dagsorden for det arktiske er blevet glemt og erstattet af en fælles stræben efter større militær befæstning af suveræniteten over arktis.

Rigsfællesskabet bør i Arktisk Råd insistere på at arktisk råd kommer tilbage til det centrale arbejde for menneskene og miljøet i arktis.

Under ICC's generalforsamling i 2018 i Utqiarvik, Alaska blev kravet om Arktis som fredszone inkluderet i slutdokumentet. *(vedlagt)*

Uddannelse

Uddannelse har naturligvis en meget høj prioritet i alle Inuit samfund og ligger også i tråd med opfølgningen og implementeringen af SDG. ICC Grønland har på vegne af hele ICC ledelsen på uddannelsesspørgsmålet for Inuit i Arktis.

Bl.a. har ICC Grønland afholdt et stort seminar med deltagelse fra alle Inuit samfund. Et af de centrale anbefalinger er at uddannelse på egne betingelser bør fremmes, fordi uddannelser på denne måde kan tilpasses de samfund de skal fungere i og fordi man på denne måde opnår de bedste resultater.

Uddannelse på egne betingelser angår bl.a. sprog og kultur.

(Slutdokumentet fra seminaret i Nuuk vedlægges)

Sundhed

Mens coronavirus hærger kloden, er der i arktis udbredt nervøsitet for om en omfattende epidemi vil brede sig, og ikke mindst hvordan man overhovedet vil kunne forholde sig, såfremt smitten også spreder sig i de isolerede samfund.

De arktiske oprindelige folk, er ligesom andre oprindelige folk, plaget af en række sundhedsrelaterede problemer og udfordringer, med utilstrækkelige og dårligt fungerende sundhedsvæsen og er derved også i risikogruppen, hvor folk som i forvejen har sygdomme, dør af COVID19.

Den fælles sundhedspolitik skal være langsigtet og må nødvendigvis, udover det akutte og i forvejen nødlidende beredskab, basere sig på forebyggelse og sætte ind mod nye livsstilssygdomme.

Der må organisatorisk og uddannelsesmæssigt opbygges lokale sundhedsinstitutioner, som i højere grad baseres på allerde tilstedeværende resurser og mennesker. Nogle af de mange basale forudsætninger for et bedre helbred og et bedre sundhedsvæsen, er bl.a. etablering af bedre sanitære forhold og adgang til rent vand.

Miljø

Det arktiske miljø er truet. På grund af klimaets drastiske udvikling og konsekvenser i arktis, er der stor international politisk og videnskabelig bevågenhed for miljøet og naturen i Arktis. Der er meget stor opmærksomhed på, hvor hurtigt isen smelter og hvornår isbjørnen vil uddø og i det hele taget på, hvordan ændringerne i Arktis vil påvirke resten af kloden. Der er langt mindre opmærksomhed på, hvilke konsekvenser det har for menneskene som bor i Arktis. Især oprindelige folk og andre som lever af levende resurser, oplever store ændringer.

Der er behov for at Rigsfællesskabet i sin fælles arktiske strategi fastlægger konkrete mål og fælles målsætninger.

Rigsfællesskabet bør i strategien lægge afgørende vægt på det internationale samarbejde og ikke mindst det arktiske samarbejde vedrørende det arktiske miljø. Samtidig bør der være fokus på at bidrage til verdenssamfundet med ren energi, rent drikkevand og erfaringer.

Økonomi

Mange arktiske samfund har store økonomiske problemer og udfordringer. Især er der i de yderste områder, små samfund hvor der hersker stor fattigdom og uacceptable levevilkår.

Mange Inuit-samfund er meget afhængige af hjælp "udefra", subsidier fra staterne. Samtidig er der fokus på, hvor store muligheder der er for økonomisk udvikling.

Medlemsstaterne af Arktisk Råd, rangerer alle 8 i toppen af velhavende og mest magtfulde lande.

Ikke desto mindre er der samtidig stor fattigdom og skæv indkomstfordeling, både i staterne og i de arktiske lande, som er underlagt de sydlige stater.

Det er et fælles mål, i meget varierende udstrækning, både for staterne og de oprindelige folk i Arktis, at Inuit og andre oprindelige folk, i så høj grad som muligt, skal have samme levevilkår som gennemsnittet har, i de stater de hører under.

Inuit i Arktis arbejder for at bane vejen for større og økonomisk samarbejde og samhandel på tværs af statsgrænserne i det arktiske område.

Infrastruktur

Tilstrækkelig og stabil infrastruktur er en grundlæggende forudsætning for udvikling og bevarelse af de arktiske samfund. Det er en omfattende og bekostelig opgave at udbygge det helt basale infrastrukturnet, både fysisk og digitalt. Investeringer i erhvervsudvikling og yderligere økonomisk aktivitet, forhindres ofte af manglende basal og stabil infrastruktur.

Levevis, Sprog og kultur

Ovenstående er nogle af centrale og grundlæggende betingelser for at oprindelige arktiske folk kan overleve på længere sigt, og derved være istand til at bevare deres sprog og kultur.

Staterne og Arktis Råd skal sammen med de oprindelige folk, formulere deres mål og visioner for bevarelse af truede arktiske kulturer og sprog.

ICC Grønland opfordrer generelt til at den nye arktiske strategi udformes ud fra et holistisk syn og udfra princippet om altings indre sammenhæng. Dette er både i tråd med hele den grundlæggende tankegang hos Inuit og en nødvendighed, hvis den arktiske strategi skal have effekt, både for staterne og befolkningerne i det arktiske område.

ICC Grønland er klar til at deltage i processen og har et stærkt ønske om at blive involveret, før den endelige udgave af den arktiske strategi bliver underskrevet. Vi er til rådighed for yderligere uddybning af ovenstående

Bilag:

- *Inuit Education Summit Outcome Document*
- *ICC 2018_Utqiagvik Declaration*

Med venlig hilsen

Hjalmar Dahl

Præsident for ICC Grønland